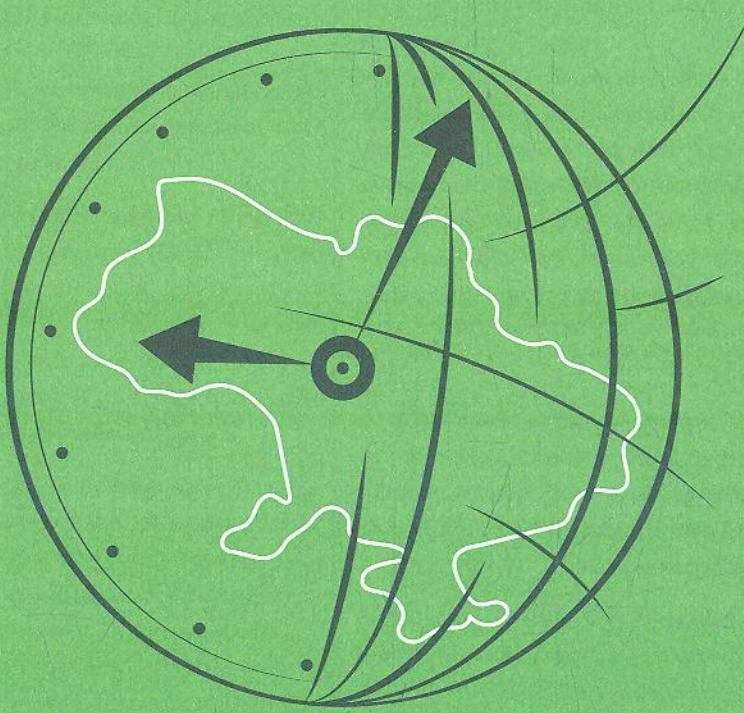

Межі

Хронологічні межі

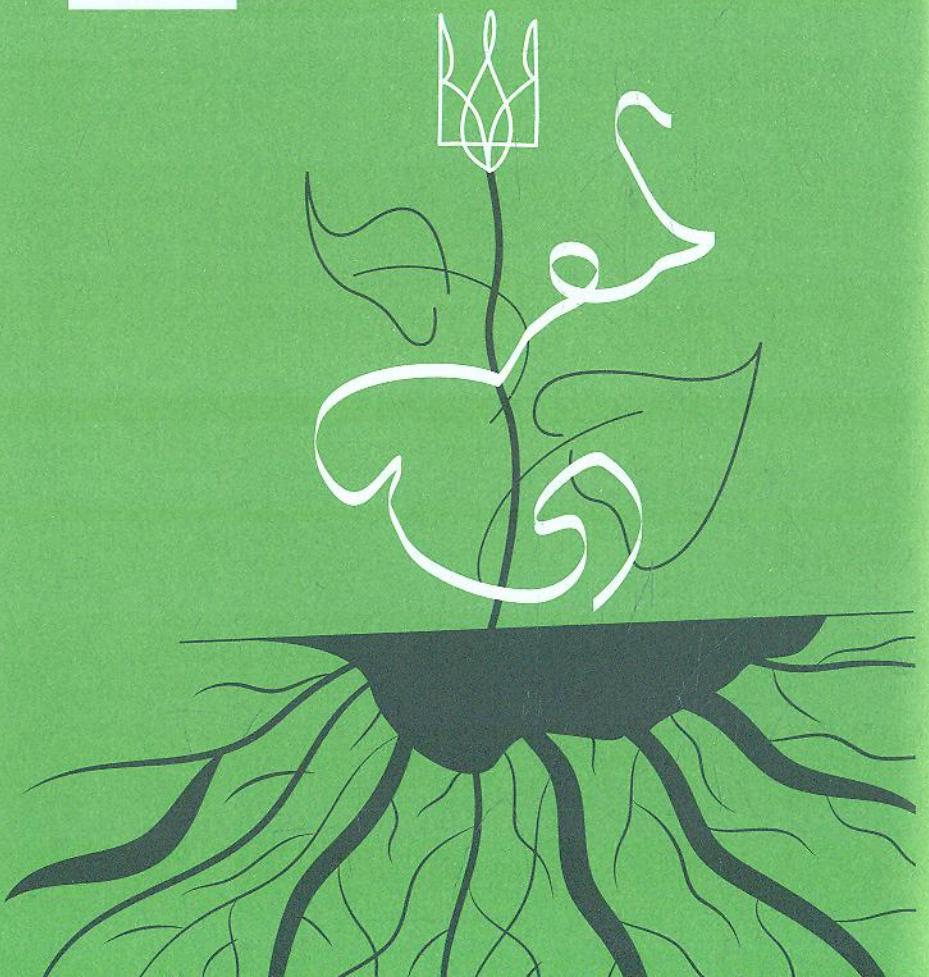
Для України період сучасності чітко окреслений етапом відновлення незалежності держави. Ідеється про час від 24 серпня 1991 року донині. Умовно його можна розділити на три періоди «між Майданами»:

- 1991–2004 роки: від проголошення незалежності України, якому передувала Революція на граніті, до Помаранчевої революції – період президентства Леоніда Кравчука й Леоніда Кучми, перерозподілу ресурсів у країні, економічного відновлення, зародження політичної боротьби;
- 2005–2014 роки: від Помаранчевої революції до Революції гідності – президентство Віктора Ющенка, який спершу отримав велику народну підтримку, але не сформував цілісної команди, а потім його опонента, Віктора Януковича, за яким стояла сильна команда, що зрештою послабила суверенітет держави; спільним для цього періоду був брак системних реформ;
- від 2014 року й досі: період після Революції гідності – президентство Петра Порошенка й Володимира Зеленського, окупація Криму, збройна агресія Російської Федерації; реформи, які були розпочаті під тиском громадськості та західних партнерів, не зупинилися після зміни влади, хоч щодо їх ефективності можна сперечатися.

Територіальні межі

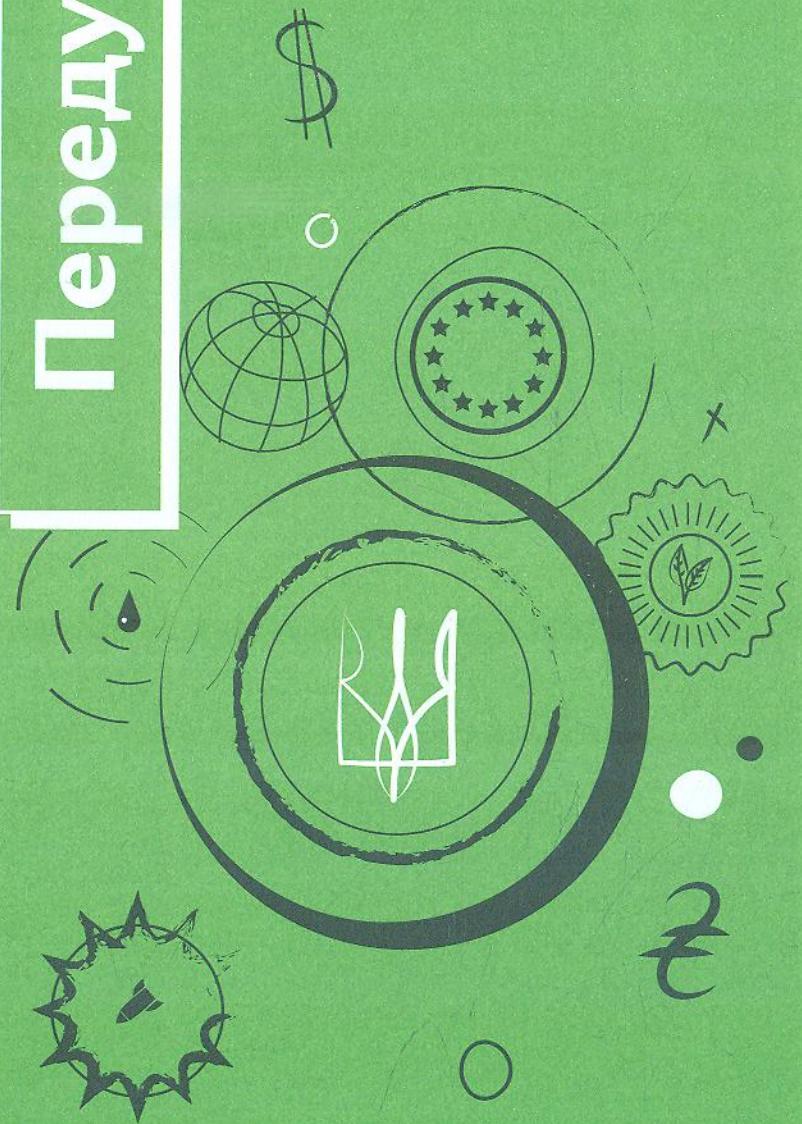
Основний акцент цього навігатора – на історії України. Але сучасний світ такий глобалізований, що ми не можемо сприймати внутрішньодержавні процеси відокремлено від зовнішніх. Безпосередній вплив на події в Україні мають сусідні країни, деякі їх навіть ініціюють, найбільш відчутним є вплив Російської Федерації (це і безпосередньо російсько-українська війна, і втручання в інформаційне й культурне поле). Україна тісно співпрацює з ЄС, США і міжнародними організаціями, і навіть далекий Китай може несподівано опинитися значно ближче, на відстані соціальної дистанції в півтора метра.

Явище

Сучасність – це події, які ми переживаємо безпосередньо і які стають частиною життєвого досвіду нашого покоління. Сучасність не відокремлена від попередніх епох, оскільки в ній продовжують діяти угоди й домовленості, укладені в більш ранні періоди: ми живемо у визначених кордонах держав і продовжуємо розвивати культуру, яка існує не одну сотню років. Ми є носіями спадщини всіх попередніх історичних періодів: продовжуємо традиції, допроживаємо психологічні травми й відтворюємо історичні міфи. Від наших дій сьогодні залежатиме, яким буде майбутнє.

Передумови

Наприкінці ХХ століття відбулися два ґрунтовні зрушення в міждержавних відносинах:

- розпад СРСР і соцтабору на низку незалежних країн,
- об'єднання Європейського Союзу.

Україна ще тривалий час залишалася залученою до подій, що відбувались у країнах колишнього СРСР, і поступово почала налагоджувати відносини з країнами ЄС і США.

У світі

Міжнародна співпраця

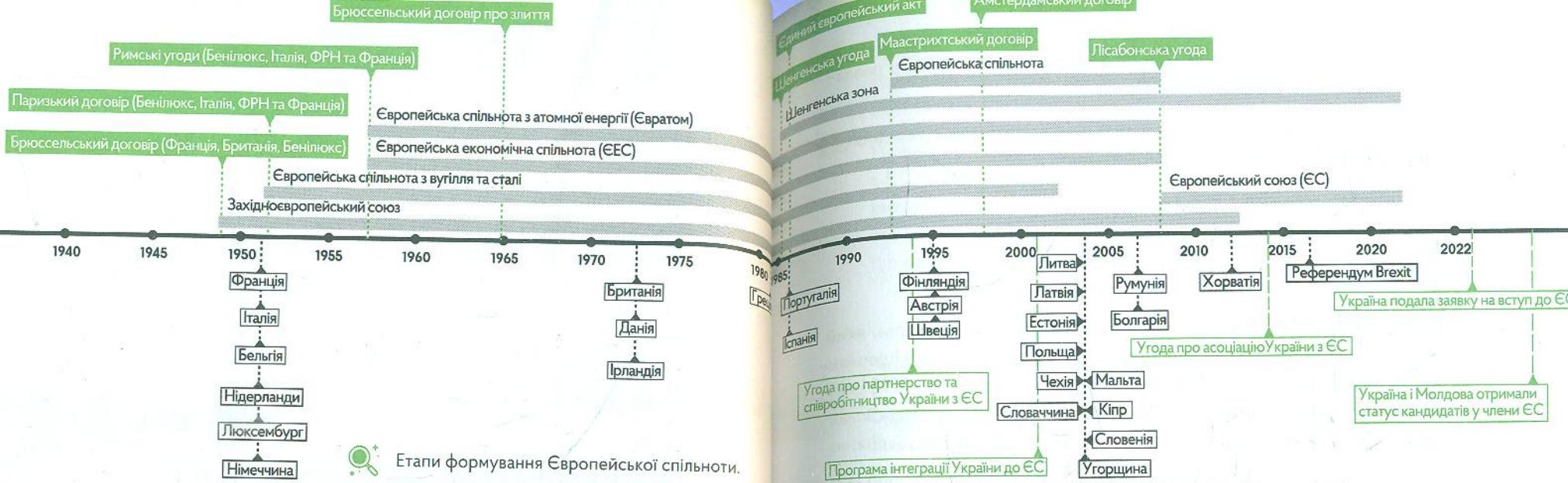
Якщо кінець XIX – початок ХХ століття був періодом інтенсивного формування національних держав, то кінець ХХ – початок ХХІ століття став часом нової хвилі глобалізації світу. Із розпадом СРСР закінчилася «холодна війна» між двома супердержавами – СРСР і США.

Обмін фінансовими й інформаційними потоками, людьми – туристами й мігрантами – значно пожвавився. Посилився вплив екологічної ситуації в одних регіонах на інші. Ми перестали сприймати економічні кризи, зміни клімату чи пандемій як внутрішні справи окремих держав. Усвідомили, що є проблеми, які стосуються цілого світу, тож і рішень потребують спільніх.

Розширення ЄС

Історія Європейського Союзу почалася в повоєнній Європі, коли дві країни, що до того часу ворогували, – Франція і Західна Німеччина – уклали угоду про економічну співпрацю в галузі промисловості і створили Європейську **спільноту з вугілля та сталі**. Окрім цих двох країн, до спільноти увійшли Італія і країни Бенілюксу¹.

¹ Бенілюкс – Бельгія, Нідерланди, Люксембург.

Етапи формування Європейської спільноти.

На тлі Суецької кризи і введення радянських танків до Будапешта європейські країни розширили свою економічну співпрацю. У 1957 році було створене **Європейське економічне співтовариство** (ЄЕС) та Європейське співтовариство з **атомної енергії** (Євратом). ЄЕС був у першу чергу митним союзом, який мав забезпечити вільний рух

- осіб,
- товарів,
- послуг,
- фінансів.

1959 року члени ЄЕС створили **Європейський парламент**, але перші прямі вибори до нього відбулися лише за 20 років.

У наступні роки до Європейських співтовариств приєднувались інші країни. Для цього необхідно було подати заявку, узгодити законодавство, а також підтвердити згоду громадян на референдумі. Але були й винятки.

Наприклад, Данія увійшла до ЄЕС, але не прийняла усіх його умов, зокрема зберегла власну грошову одиницю – круну, а в Норвегії на референдумах ні 1972, ні 1994 років не вдалося зібрати достатньо голосів

за приєднання. Гренландія у 1982 році отримала широку автономію від Данії і після референдуму вийшла з ЄЕС.

Велика Британія також прагнула вступу до ЄЕС, але тривалий час Франція блокувала приєднання, бо побоювалася, що це може порушити економічний і політичний баланс співтовариства – у першу чергу через послаблення німецько-французького домінування й можливий вплив США, які тісно взаємодіяли з Великою Британією. Зрештою останній вдалося долучитись до ЄЕС у 1973 році. Але вже за 43 роки розпочався Brexit – процес виходу Великої Британії з ЄС.

З 1986 року між країнами Європейських співтовариств триває не лише економічна, а й політична співпраця – спільне узгодження зовнішньої і безпекової політики.

Після падіння Берлінського муру і виходу Німецької Демократичної Республіки (НДР) із соцтабору 3 жовтня 1990 року відбулося об'єднання Німеччини. Згідно з договором Німеччина зобов'язалася не висувати жодних територіальних претензій до інших держав, відмовилася від виробництва й розповсюдження ядерної, хімічної і біологічної зброї чи володіння нею. Об'єднання Німеччини ліквідувало ялтинсько-потсдамську систему міжнародних відносин, стало однією з пере-